

DE VEENSCHAPPEN.

DEN HEER M.A. HOOGERBRUGGE.

Met grote belangstelling hebben wij kennis genomen van uw ingezonden stuk, voorkomende in de courant van 10 Mei jl. en betreffende de nu overleden veenschappen.

Gij zult het ons echter, naar wij hopen, ten goede houden, dat wij met u verschillen omtrent de wijze, waarop, met regtsgeldig gevolg, vereenigingen in het leven kunnen geroepen worden, die de taak van de overledenen weder kunnen opvatten.

Gij wilt door de voornaamste eigenaars van gronden, die tot een veenschap behoord hebben, de andere eigenaars doen oproepen, en deze er toe brengen, dat *alle* eigenaars gemeenschappelijk aan Gedeputeerde Staten het verzoek doen, om mede te werken tot de oprigting van een waterschap. Vooreerst, geëerde heer! Gij weet even goed als wij, dat het bijna onmogelijk is, om zoovele eigenaren als gronden in een gewezen veenschap hebben, tot eenstemmigheid te brengen. De belangen loopen dikwijls zeer uiteen, en het is zeer denkbaar, dat er eigenaren zijn, die geen belang bij het tot stand komen van eene inrigting als een veenschap hebben, ja die er schade van zouden ondervinden; het is zeer begrijpelijk, dat deze niet zullen medewerken, om hunne vrijheid van handelen te binden en bovendien nog mede te dragen in de kosten, die dergelijke inrigting onvermijdelijk met zich voert.

Ten anderen, hoevele menschen zijn er die met zulk een geest van tegenwerking en betweterij zijn bezield, dat, al worden ze er door gebaat, toch niet willen medewerken tot maatregelen van algemeen belang, en er eene zekere glorie in vinden, dat zij het zijn, die deze maatregelen tegenhouden.

Uw doel, wij stemmen het gaarne toe, is uitmuntend, maar de weg, om dat doel te bereiken is, vreezen wij, door onoverkomenlijke hindernissen versperd.

Zoo alle eigenaren van gronden, tot een veenschap behoord hebbende, tot eenstemmigheid konden geraken, de zaak zou dadelijk gevonden zijn; zij konden bij contract zoodanige bepalingen maken, als zij zouden goedvinden, en zij zouden alle tusschenkomst van het publiek gezag kunnen missen. Het publiek gezag is juist noodig, om hen, die onwillig zijn, tot voor de groote meerderheid nuttige maatregelen te dwingen.

Iemand kan in het vrij beheer van zijne eigendommen beperkt worden, hetzij met eigen toestemming, bij contract, hetzij op publiek gezag bij eene wet of wettelijke verordening.

Welnu, gelijk wij zeiden, de toestemming van *alle* eigenaren te verkrijgen, achten wij genoegzaam onmogelijk; er blijft dan niet anders over dan het publiek gezag, neergelegd en omschreven in een wet, in te roepen.

Gij wilt van de gronden, vroeger tot een veenschap behoord hebbende, een *waterschap* maken, en deze door de wet op de waterschappen laten beheerschen. Gij zegt met zoovele anderen: laten de veenschappen voortaan waterschappen zijn. Gij vergeet echter met die anderen, dat de Grondwet zich daartegen verzet. Art. 192 spreekt van waterschappen, en geeft aan de Provinciale Staten de bevoegdheid, om, onder goedkeuring des Konings, in de bestaande inrigtingen en reglementen daarvan veranderingen te maken en nieuwe vast te stellen. Art. 193 spreekt van verveeningen en geeft daarop alleen toezigt aan de Prov. Staten.

De Grondwet onderscheidt dus tusschen waterschappen en verveeningen of veenschappen.

Nu mogen er tusschen beiden al eenige punten van overeenkomst zijn, een feit is het, dat de Grondwet tusschen beide onderscheidt maakt, en dat, wil men de wet der wetten geen geweld aandoen, men niet kan zeggen: verveeningen of veenschappen zijn waterschappen.

Ook naar de bestemming is er tusschen beide groot verschil, en de Hooge Raad heeft dan ook, in het bekende arrest, waarbij de veenschappen zijn geëxecuteerd, teregt het volgende overwogen:

“Overwegende, dat bij waterschappen de zorg voor waterkeering, waterlossing of althans regeling van waterstand hoofdbestemming is, terwijl, blijkens art. 8 van het Provinciaal reglement van Drenthe van den 7den December 1853, “veenschappen zijn zoodanige vereenigingen van aan elkander grenzende veengronden, die, volgens een geregeld plan van aanleg en bewerking zullen worden verveend, en waarvan de ondergronden, nadat deze van de veenkorst zijn ontbloot, voor ontginning zijn geschikt.”

Eene eenvoudige verandering van naam zal het wezen der zaak niet veranderen, en wij vreezen met groote vreeze, dat, kwaamt gij bij Gedeputeerde Staten, met het verzoek, om een vroeger *veenschap* in een *waterschap* te herscheppen, uwe verwachting, dat zij ook in dezen hunne bekende welwillendheid zouden toonen, wel eens bedrogen zoude kunnen uitkomen.

Wij blijven er bij, dat in dezen geene redding is te wachten dan van eene wet, die de minderheid aan de meerderheid onderwerpt, de nieuwe inrigtingen met publiek gezag bekleedt, en de schulden, door de veenschappen aangegaan, verhaalbaar stelt op deze inrigtingen.

W.G.